

Collegiale bestuurlijke visitaties

30 november 2023

Jos van der Pluijm

06 – 51 08 94 77 / j.vanderpluijm@penna-oa.nl

Petra Heegsma

06 - 21 84 1990/ heegsma@henh.org

Inhoud

- Good practise
- Doel collegiale bestuurlijke visitaties
- Werkwijze: hoe doen we het?
- Visitatiekader: waar kijken we naar?
- Competenties: wat wel en wat niet?
- Evaluatie en afronding

Ervaringen bij verschillende swv-en ?

Wie heeft inmiddels ervaring met bestuursvisitaties?



Waarom in Doetinchem mee begonnen?

- Van en met elkaar leren door gericht en analytisch te kijken bij elkaar
- Alternatief voor visitaties op schoolniveau
- Sluit goed aan bij schoolmodel (maar ook bij expertisemodel!)
- Commitment gevraagd van alle bestuurders
- Alle besturen ingedeeld in een planning; groot en klein door elkaar
- 3- 4 per jaar (14 besturen)
- Externe voorzitter erbij , minimale belasting
- Kader en leervraag bestuur
- Goed voor onderlinge relatie
- Tweede ronde gestart dit jaar; nog meer het leren van elkaar centraal
- Begeleiding van de bestuurlijke audits in twee andere swv

Een voorbeeld van een recent bestuursbezoek

- SWV Twente, alternatief voor visitaties op schoolniveau
- 1e jaar pilot met drie 2^e jaar
- Bestuur met 8 scholen
- Neiging om te vergelijken voorkomen
- Focus op het te onderzoeken bestuur
- Voorbereidend gesprek van een half uur met bespreking belangrijkste punten
- Zelfde vragen in twee gesprekken, verdieping
- Elke bestuurder maakt eerst zelf een terugkoppeling
- Mondelinge terugkoppeling om 12.30

Visitatiekader (LHA)

Het kader gaat uit van vier domeinen:

- bestuurlijke opgave
 - bestuurlijke taak
 - bestuurlijk vermogen
 - sturing en samenspel
 - uitvoering ondersteuningsplan.
-
- Prints

Visitatiekader (Twente-Oost)

Het kader gaat uit van vier principes:

- Principe 1: Het schoolbestuur zorgt voor goed onderwijs voor alle kinderen
- Principe 2: Het schoolbestuur werkt voortdurend in verbinding met de maatschappelijke context
- Principe 3: Het schoolbestuur werkt actief aan de professionaliteit van de organisatie en van zichzelf
- Principe 4: Het schoolbestuur werkt integer en transparant

Principe 1: Het schoolbestuur zorgt voor goed onderwijs voor alle kinderen

1. Hoe omschrijft het schoolbestuur zijn eigen maatschappelijke opgave en daarmee samenhangende brede visie op Passend Onderwijs het schoolbestuur aan de toegankelijkheid van het onderwijs voor alle kinderen, op weg naar inclusiever onderwijs?
2. Welke ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie zijn van belang voor de missie (waar staan we voor) en strategie (waar gaan we voor) gericht op Passend Onderwijs en het werken aan de ambitie van inclusiever onderwijs?
3. In hoeverre wordt binnen de organisatie concreet gekeken naar en gesproken over de mogelijkheden om het onderwijs inclusiever te maken? Op elke manier stimuleert het bestuur dit proces en wat is er al gerealiseerd?
4. Waar staat het bestuur als het gaat om de ontwikkeling van de ambities zoals verwoord in het Ondersteuningsplan van het swv. Welke stappen zijn er gezet.
5. In hoeverre en op welke manier is de visie op Passend Onderwijs en inclusiever onderwijs vertaald naar meetbare en merkbare doelen. Zijn daar al concrete stappen in gezet en hoe werkt dit door in de organisatie, kwaliteitszorg, financieel beleid (zoals de inzet van eigen middelen), strategisch personeelsbeleid, huisvestingsbeleid en interne en externe communicatie?

Vorbereiding voor een swv

- Maken van een op maat draaiboek aansluitend bij de koers van het swv
- Scholing bestuurders van een dagdeel;
 - Rol van onderzoeker
 - Doorspreken draaiboek
 - Invullen ZE
 - Gespreksvaardigheden oefenen

Vorbereiding van de visitatie

De voorbereiding bestaat uit de volgende activiteiten:

- Het bestuur vult de zelfevaluatie in (inclusief reflectie op de principes/thema's)
- Het maken van afspraken over de organisatie van de visitatie.

Ingevulde ZE

Het bestuur voert zijn <u>bestuurlijke opgave</u> in het kader van passend onderwijs adequaat uit.	1. In de kinder-schoenen	2. Enigszins ontwikkeld	3. Voldoende ontwikkeld	4. Goed ontwikkeld	5. Weet niet nvt
1. Het bestuur heeft de eigen opgave en belangrijke maatschappelijke vraagstukken rond passend onderwijs voor de komende jaren helder.		X			
2. Het bestuur is op de hoogte van de actuele ontwikkelingen en de signalen vanuit de omgeving over passend onderwijs.				X	
3. Het bestuur beschikt over een <u>risico-analyse</u> over passend onderwijs.			X		
4. Het bestuur werkt binnen het swv collegiaal samen met andere besturen op basis van het samen delen/dragen van kosten/verantwoordelijkheden.			X		

1. Uitdagingen en knelpunten van de scholen zijn in zicht d.m.v. de jaarlijkse analyses passend onderwijs en SOP-gesprekken. We kunnen groeien in het vertalen daarvan in de jaarplannen van de scholen. Vraagstukken komen meestal ad-hoc op. Het lukt dan vaak wel om maatwerk te leveren, maar niet vanuit een onderliggende gedragen visie.
2. We nemen deel aan de activiteiten en trekken regionaal vaak de kar.
3. We kijken naar ons verwijzingspercentage en onze leerlingpopulatie en trekken daar conclusies uit. Wordt ook meegenomen in de jaarplannen van de scholen.
4. Met andere besturen werken we goed samen en zoeken de samenwerking goed op.

Taken voorzitter team of swv

- contact leggen met het te bezoeken bestuur, uitleg gang van zaken etc.
- bewaken indienen visitatie dossier/zelfevaluatie
- contact bestuur na ontvangen visitatiedossier/zelfevaluatie en bijbehorende stukken
- doornemen aanvullende vragen en het afstemmen van het programma van de visitatie-dag
- taakverdeling binnen de visitatiegroep (voorbereiding, uitvoering, verslaglegging).

Vorbereiding op de visitatie

- De leden van de visitatiecommissie bestuderen vooraf het visitatiedossier.
- Tijdens de voorbereiding van de visitatiecommissie wordt onder leiding van de voorzitter een aantal zaken geagendeerd:
 - het opstellen van een aantal onderzoekpunten en -vragen aan de hand van het visitatiedossier
 - het verdelen van taken onder de leden van de visitatiecommissie (wie leidt het gesprek?, wie notuleert? e.d.).

Uitvoering van de dag

De visitatie duurt ruim een dagdeel.

- voorbereiding visitatiecommissie (1 uur)
- gesprek met het bestuur aan de hand van het visitatiedossier (1 uur)
- gesprek met een selectie van schoolleiders/IB-ers/staffunctionarissen (1 uur)
- een mondelinge en voorlopige feedback aan het einde van de dag (0.30 uur).

Ervaringen van bestuurders

Mooie manier om samen het goede gesprek te voeren

Kijkje in de keuken bij andere bestuurders

Dit is echt leren van elkaar

Draagt bij aan het goed leren kennen van elkaar

Ook echt leuk om te doen

Uitwisseling

1. Wat spreekt je aan van deze aanpak?
2. Wat niet?
3. Wat heb je te doen om dit binnen jouw swv te realiseren?

Triangulatie en connaisseurschap

- Wegen van diverse bronnen (triangulatie)) om vervolgens tot beredeneerde waarderingen te komen.
- Visitatoren meer connaisseurs (kenners, die 'wegen op de hand') dan wetenschappelijk onderzoekers.
- Een visitatiecommissie beschikt over diverse informatiebronnen.
 - het visitatiedossier (zelfevaluatie en de documenten bijgevoegd)
 - de uitkomsten van het onderzoek dat de visitatiecommissie uitvoert tijdens de visitatie

Kracht van visitaties

1. Professioneel samen kijken, sterke reflectie
2. Weten wat goed gaat en waar ontwikkelkansen liggen op bestuursniveau
3. Verantwoording naar elkaar

Dat vraagt:

1. Zelfkritisch vermogen van en bereidheid tot reflectie door het bestuur
2. Een goede voorbereiding van bestuur en visitatieteam
3. Objectiviteit van de visitatoren
4. Waarderen en onderzoekend visiteren; doel is ontwikkelen, niet afrekenen